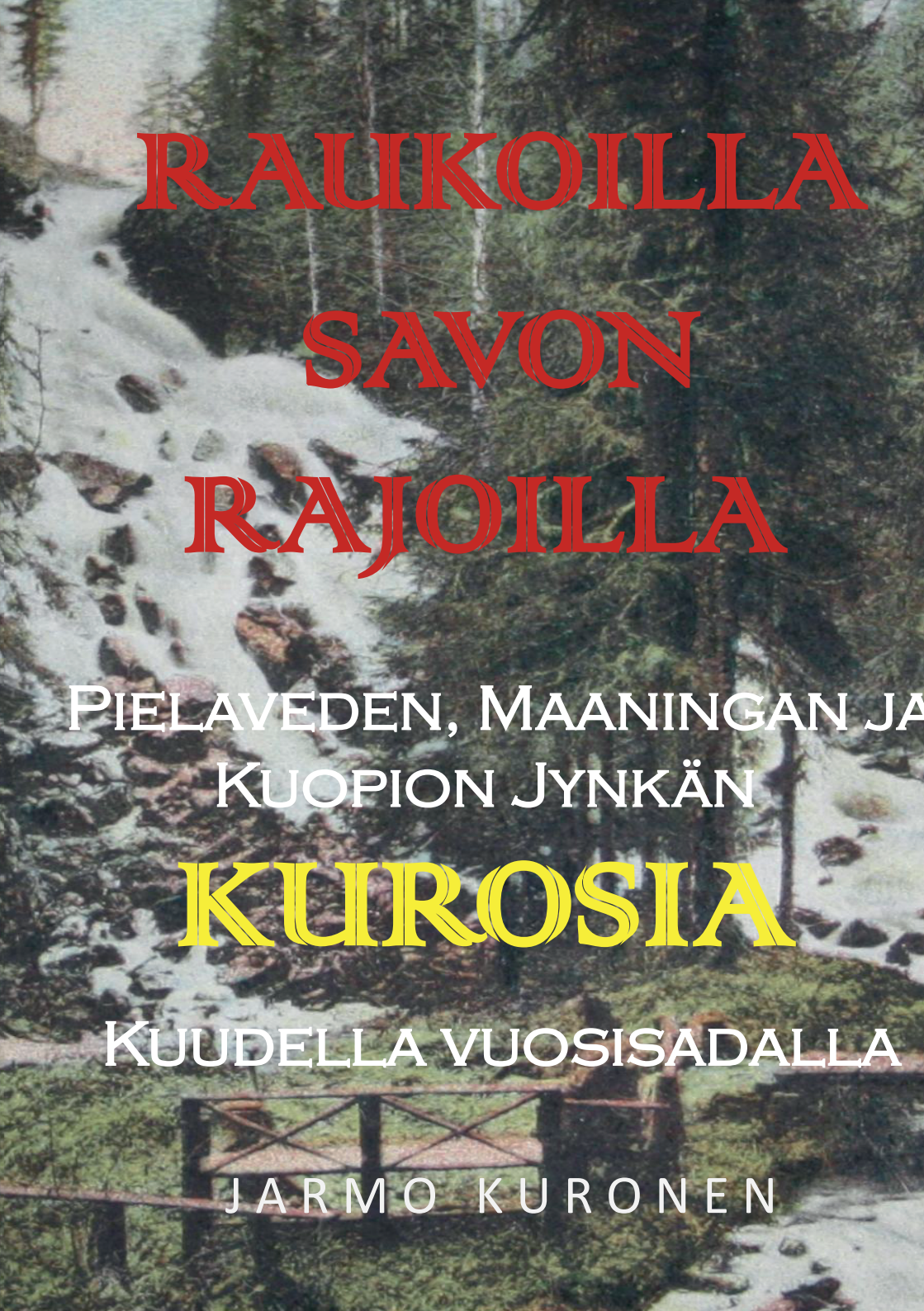

The background of the book cover is a photograph of a lush forest. A stream flows from the top left, creating a small waterfall over rocks. In the foreground, a simple wooden bridge with a railing spans the stream. The trees are tall and green, and the overall scene is peaceful and natural.

RAUKOILLA SAVON RAJOILLA

PIELAVEDEN, MAANINGAN JA
KUOPION JYNKÄN

KUROSIA

KUUDELLA VUOSISADALLA

JARMO KURONEN

RAUKOILLA SAVON RAJOILLA

PIELAVEDEN, MAANINGAN JA
KUOPION JYNKÄN

KUROSIA

KUUDELLA VUOSISADALLA

JARMO KURONEN

© 2025 Jarmo Kuronen

Graafinen suunnittelu: Jarmo Kuronen

ISBN: 978-952-80-9726-6

Kustantaja: BoD · Books on Demand,
Mannerheimintie 12 B, 00100 Helsinki,
bod@bod.fi

Kirjapaino: Libri Plureos GmbH,
Friedensallee 273, 22763 Hampuri, Saksa

SISÄLLYS

Lukijalle	7
Summary	12
Avainkäsitteitä ja määritelmiä.....	16
Kirjallisuus ja muut tutkimustieto	20
Tutkimusmenetelmät	24
Esisavolaiset suurriistanmetsästäjät?.....	29
Isälinjan nyky-DNA-tutkimus	49
Muita kotimaisia haploryhmiä	56
Curones - karjalainen heimo?.....	58
Karjalan Kur-alkuiset nimet	74
Tuohikirjeitä ja hautalöytöjä	89
Kuro kansanrunoissa	99
Karjalaisten muuttoliikkeen syyt.....	118
Ensimmäiset Savon Kuroset.....	130
Kurosten sukunimiteorioita	157
Sukunimen asu vaihtelee	167
Paikannimet Kurosten asualueilla	171
Etunimet tulivat paljolti idästä	179
Kuroset maantarkastuskirjoissa, veroluetteloissa ja tuomiokirjoissa	192
Maaningan Kurolanlahden Kuroset	248

Mitä tapahtui Magnus Kuroselle (s.n. 1563)?	255
Pyöveli Johan Magnusson Kuronen (k. n.1653)	266
Joroisten Kotkatlahden Kuroset	273
Soturi Antti Kuronen ja veljensä Esko	307
Soturiveljet käräjillä vuonna 1641	318
Knihti Mikko Antinpoika Kuronen (s.n.1620).....	325
Flagellator Matz Kuronen (s. n.1635)	329
Suuret kuolonvuodet Savossa.....	336
Ratsumies Antti Mikonpoika Kuronen (n. 1640-n.1722)	339
Ratsumies Juho Antinpoika Kuronen (1670–1768)	351
Sotilas Juho Juhonpoika Kuronen (1696–1765)	358
Kirkkosaaren kalloja tutkittiin Ruotsissa	364
Lautamies Pekka Kuronen (1744–1783).....	368
Torppari Erik Pekanpoika Kuronen (1768–1815).....	372
Fanjunkkarin vaimo Kristiina Pekantytär Kuronen (1774–1838)	377
Salvuri Juho Pekka Kuronen (1787–1859)	384
Antti Erikinpoika Kuronen (1790–1867)	390
Antti Antinpoika Kurosen (1827–1852) perukirja	393
Taavi Juho Antinpoika Kuronen (1849–1906).....	399
Tinuri August Kuronen (1877–1951).....	408
Tuberkuloosi suvun vitsauksena	426

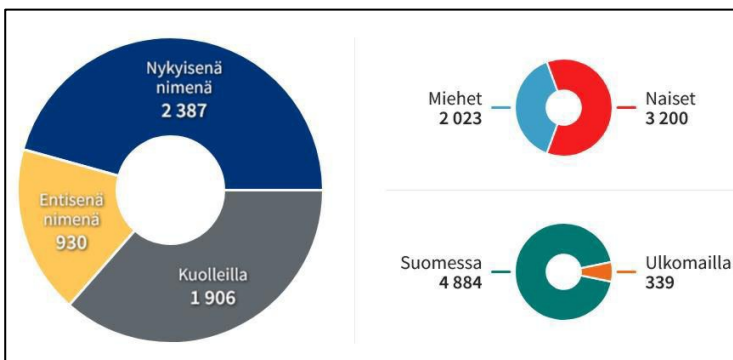
Jääkärikersantti Edvard Kuronen (1896–1960).....	429
Kurosten isälinja keskiajalta 1900-luvulle	464
Historian kirjoittamisen ja kirjallisuuden analyysi.....	465
Pohdinta.....	469
Epilogi	490
Lähteet	492
<i>Arkistolähteet</i>	492
<i>Painetut lähteet</i>	496
Kirjallisuus	497
Kurosten henkilöhakemisto	526

LUKIJALLE

Tämä *tietokirja* kertoo esi-isistäni Maaningan, Pielaveden ja Kuopion Jynkän Kurosista, jotka ovat tulleet Karjalasta Savoon noin 500 vuotta sitten. Sukututkimus on nykyisin varsin trendikästä ja suosittua. Sukututkimus voi parhaimmillaan päivittää suvun tiedot nykytilaan. Itselleni ajatus tutkia Kurosen suvun historiaa syntyi jo alle kaksikymmenvuotiaana, 1970-luvun lopulla. Suvun historia kiinnosti. Kyselin esi-isistäni isäni äidiltä rouva Kerttu Kuroselta, jolla oli erinomainen muisti ja liikuntakyvyttömyytensä vuoksi hänellä oli aina myös aikaa keskustella. Kerttu Kurosen pyynnöstä olin sittemmin puhelimitse yhteydessä Pielaveden kirkkoherranvirastoon, josta sain ystävällisiä kirkonkirjatietoja isoisäni isoisästä David Johan Kurosesta. Kuopion kaupunginkirjaston lukusalissa sain myös maksutta tutustua tuolloin mikrofilmatuista maakirjoista tehtyihin tietokortteihin Kuopion ensimmäisistä asukkaista, joita olivat laatineet Kuopion sukututkijat. Tietokorteissa mainittiin nimeltä eräs *lautamies* eli oikeusistuimen maallikkojäsen Juho Maunonpoika (*Jon Magnuksenpoika*) Kuroinen, joka oli asunut Maaningan Kurolanlahdessa 1500-luvulla. Asia jäi kiinnostamaan.

Kului vuosia, kunnes 2000-luvun alussa sukulaismieheni innostamana aloin uudelleen tutkia isäni

sukua, siinä vaiheessa jo digitoiduista kirkonkirjoista *Suomen Sukuhistoriallinen Yhdistys r.y:n* ja *Suomen Sukututkimusseuran* sivuilta. Pääosin kerron sukupolvi sukupolvelta isoisäni Edvard Kurosen isälinjaa seuraten. Tämä tietokirja sivuaa myös joitakin isälinjasta poikkeavia mielenkiintoisia esisukulaisiä. Kerron tässä kirjassa niistä asianmukaisista nykyaikaisista tieteellisistä menetelmistä, sekä lähdekriittisen historian tutkimuksen, kansanrunoudentutkimuksen, geenitutkimuksen ja sukututkimuksen keinoista, joilla olen pyrkinyt tutkimaan *isäni puolen* eli Savon Kuros-linjan sukulinjaa.

DIGI- JA VIESTINTÄVIRASTON TILASTON 7.7.2025 MUKAAN KUROSA ON SUOMESSA NYKYISENÄ NIMENÄ REILULLA PARILLA TUHANNELLA ELOSSA OLEVALLA IHMISELLÄ. [HTTPS://NIMIPALVELU.DVV.FI](https://nimipalvelu.dvv.fi)

Sukunimeä Kuronen esiintyy useilla paikkakunnilla Suomessa. Isoisäni suku on lähtöisin Maaningalta ja Pielavedeltä. Tilastokeskuksen mukaan näyttäisi siltä, että 2000-luvulla suvun vanhat ydinalueet Savossa ovat ainakin määrällisesti siirtyneet pääkaupunkiseudulle,

vaikka suhteellistettuna väestöön Kurosia olikin vuonna 2025 eniten Pieksämäen seudulla Savossa.

Kirjan oikeutuksena on luoda aikaperspektiivissä noin viidensadan vuoden aikajaksolle suuntaviivoitettu ja viitekehukseensä asetettu kuvaus oman esi-isälinjani Kurosista. En ole pyrkinytkään tekemään koko Kurosen suvun sukutauluja. Suon sen ilon toisille sukututkijoille.

Tutkimusmenetelmät kattavat sekä geenitutkimusta, klassisia sukututkimusmenetelmiä kuten digitoitujen ja valokuvattujen kirkonkirjojen tutkimusta, jotka esittelen luettelomaisesti alla.

Valokuvatut kirkonkirjat:

Suomen Sukuhistoriallinen Yhdistys r.y. (sukuhistoria.fi)

Digitoidut kirkonkirjat:

Suomen Sukututkimusseura (genealogia.fi),

Kansallisarkisto (digihakemisto.net) ja

Karjala-tietokanta (<https://katiha.kansallisarkisto.fi>)

Asiakirjalähtöinen sukututkimus alkaa Suomessa vuodesta 1541. Asiakirjoja on talletettu Kansallisarkistoon ja myös muihin lähteisiin.

Maakirjat, henkikirjat ja muut lähteet:

Digitoituja maakirjoja (digihakemisto.fi),

henkikirjoja (digihakemisto.fi),

sotilasrullia (<https://riksarkivet.se>),

digitoituja Savon tuomiokirjoja (sukuhistoria.fi) sekä muita arkistoituja aineistoja.

Edvard Kurosen tiedot (71 sivua) on saatu Kansallisarkistosta (<https://kansallisarkisto.fi/etusivu>) pyytämällä.

Lisäksi olen käyttänyt runsaasti muuta aineistoa kuten lähdekriittisesti tarkasteltua historiallista kirjallisuutta ja digitoituja sanomalehtiä sekä aikakausilehtiä.

Digitoidut sanomalehdet ja aikakausilehdet: (<https://digi.kansalliskirjasto.fi/etusivu>).

Koska aineisto on hyvin laaja, myös käytetyn tutkimusaineiston taustateorioita on monta. Koska osa materiaalista on ns. *kameraalisia eli hallintoon liittyviä*, alkuperäisiä arkistolähteitä, kuten Savon maakirjat ja hopeaveroluettelot, ja osa painettuja lähteitä, joissa tarkastellaan retrospektiivisiä tietoja ja yhdistetään eri historian osa-alueiden ja tutkimusmenetelmien tietoja, voidaan taustateorianaan pitää *integratiivista* historian tutkimuksen lähestymistapaa.

Korostan, ettei tämä tietokirja ei pyri olemaan tieteellinen tutkimus, vaikka siinä käytetään avuksi joitakin tieteellisiä menetelmiä ja siteerataan tieteellistä kirjallisuutta ja tieteellisiä tutkimusartikkeleita. Tutkimuskysymyksinä tässä kirjoituksessa ovat seuraavat:

1. löytyykö Kurosista historiallisia dokumentteja ennen 1500-luvun maakirjoja?
2. Ovatko geenitutkimusten löydökset yhtäpitäviä tieteellisesti relevanttien historian ja arkistojen dokumenttien kanssa?

3. Jos niiden välillä esiintyy eroavuuksia, mitkä ovat niiden mahdolliset virhelähteet ja millaisia selityksiä eroavuuksille löydetään?

Kaikkien tietojen varmuusasteita pääosin *ortografian* eli oikeinkirjoituksen tulkinnasta johtuen ei voida arvioida, enkä ole niitä systemaattisesti tässä julkaisussa ilmoittanut, lähdekriittisyyden silmiä kuitenkin ainakaan tietoisesti sulkematta.

Haluan esittää suuret ja lämpimät kiitokset tämän kirjan tekoprosessissa minua tukeneille tahoille, Suomen Kansallisarkistolle, sukututkijoille, erityisesti nimellä mainiten Matti Jauhiaiselle ja Pirkko Eroselle sekä lukuisille nimettömille sukuhistoriatietojen tallentajille. Lämmin kiitos myös sisarelleni maisteri Marita Vänskälle valtavan Edvard Kurosen aineiston hankinnassa ja puhtaaksikirjoitustyössä niiltä osin. Lopuksi, osoitan syvän kiitollisuuteni ja arvostukseni kirjan vertaisarvioijille rakentavista täsmennyksistä ja korjauksista.

Mikkeli 3.9.2025

Jarmo Kuronen

SUMMARY

This nonfiction publication illuminates the history of my ancestors, the Kuronens of Maaninka, Pielavesi and Jynkkä in Kuopio, who came from Karelia to Savonia about 500 years ago. Currently, genealogy is quite trendy and popular. In the best case, genealogy can help to update the information from the past to our time. For me, the idea of researching the history of the Kuronen family arose when I was under twenty, in the late 1970s. I was interested in my family history. I asked my father's mother, Kerttu Kuronen, about my ancestors. She had an excellent memory and, due to her physical disability, always had time to chat. At Kerttu Kuronen's request, I later contacted the Pielavesi vicarage office by phone. There I received friendly church register information about my great-grandfather, David Johan Kuronen.

In the reading room of the Kuopio City Library, I was also able to view, free of charge, information cards made from microfilmed land registers at the time about the first inhabitants of Kuopio. They had been compiled by Kuopio genealogists. The information cards mentioned by name a lay member of the court, Juho Maunonpoika (*Jon Magnusson*) Kuroinen, who had lived in Kurolanlahti, Maaninka, in the 16th century. The matter remained of interest. Mostly, this book follows my grandfathers, Edvard Kuronen's, paternal line. It also touches on some interesting ancestors beside the direct paternal line.

In this nonfiction publication, I will tell you about the appropriate modern scientific methods, as well as the methods of source-critical historical research, folk poetry research, genetic research and genealogy, with which I have tried to study the lineage of my father's side, the Kuronen line. The surname Kuronen occurs in several places in Finland. My grandfather's family originates from Maaninka and Pielavesi. It would seem that the old core areas of the family in Savonia have quantitatively moved to the capital region, although in proportion to the population base, the highest number of Kuronens in 2024 was in the Pieksämäki region, Savonia.

The research methods cover both genetic research and classical genealogical research methods from several sources, these registers are listed below.

Church registers:

Photographed church registers (sukuhistoria.fi),

Digitized church registers (genealogia.fi,
digihaakemisto.net, <https://katiha.kansallisarkisto.fi>)

Other registers:

land registers (digihaakemisto.fi),

military rolls (<https://riksarkivet.se>),

Court records of Savonia (sukuhistoria.fi) and other materials such as source-critically examined historical literature.

The information concerning Edvard Kuronen has been requested from the National Archives of Finland (<https://kansallisarkisto.fi/etusivu>).

Digitalized newspapers and journals:
(<https://digi.kansalliskirjasto.fi/etusivu>).

Since some of the research materials are cameral sources, such as land registers and silver tax registers, and some are printed sources that examine retrospective information and combine information from different historical areas and research methods, an *integrative* approach to historical research can be considered the underlying theory of this book.

I want to highlight that this nonfiction publication is not aimed at being a scientific publication, although I have used some scientific methods. The research questions in this publication are the following:

- 1. Are there historical documents of the Kuronens before the 16th century land registers?*
- 2. Are the findings of genetic research consistent with scientifically relevant historical documents?*
- 3. If there are differences between them, what may be the possible sources of error and what explanations can be found for these differences?*

The certainty grade of some information in this publication cannot be assured because of the issues of the orthography used in the original documents and therefore I have not systematically announced it.

I express my cordial thanks to the parties, the National Archives of Finland, genealogists, especially to Mr. Matti Jauhiainen and Mrs. Pirkko Eronen, and those numerous anonymous digitizers of family history information who supported me in the writing process of this book. I thank also warmly my sister, MSc Marita Vänskä for her enormous work in the collection of data of Edvard Kuronen. Finally, I extend my deep gratitude to the peer reviewers of this publication.

Mikkeli 3rd September 2025

Jarmo Kuronen

AVAINKÄSITTEITÄ JA MÄÄRITELMIÄ

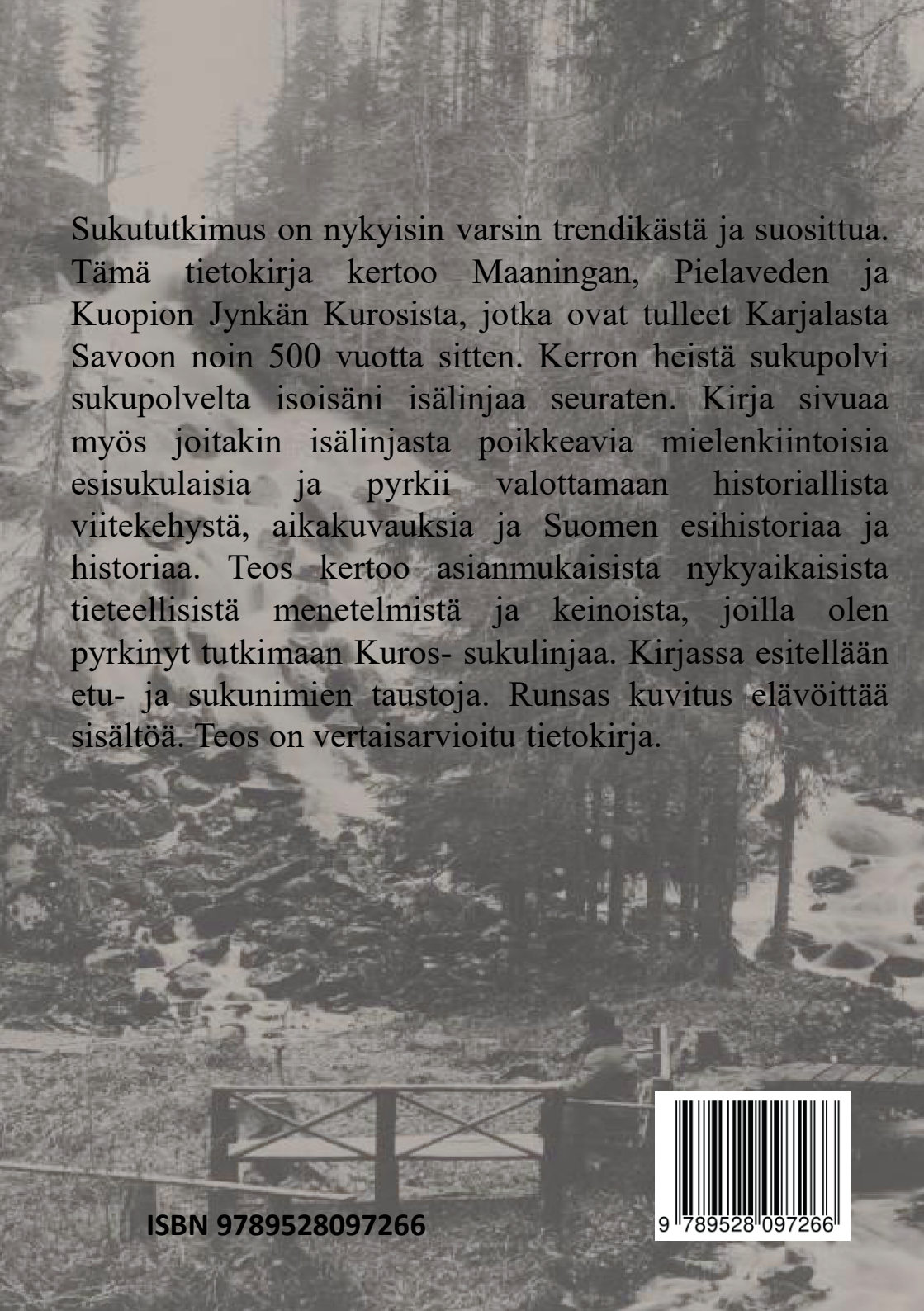
Sukututkimukseen liittyvien monien määritelmien ymmärtämisen helpottamiseksi olen laatinut luettelon *joistakin* keskeisistä termeistä ja määritelmistä, joita tässä teoksessa on. Mikäli ne ovat lukijalle tuttuja ne on helppo ohittaa.

Anekki tarkoittaa läänin käskynhaltijan antamaa luovutuskirjaa, jolla talonpojalle annetaan kruunun maista periytyvä omistus ja hallintaoikeus maa-alueeseen. Tulee latinan kielen sanasta *adnectere*. Toinen nimitys kukkarokirja.

Autioluettelo Sotatoimien kiristäessä talonpoikiinkohdistuvaa veronkantoa osa heistä ei suoriutunut niiden maksusta ja ne kirjattiin luetteloon autioiksi (*öde*) eli veronmaksukyvyttömiksi.

DNA Deoksiribonukleiinihappo on nukleiinihappo, joka sisältää eliöiden solujen geneettisen eli perimäaineksen.

Haplotyyppi eli haploidi genotyyppi tarkoittaa lyhyesti niitä DNA:n muunnoksia eli variaatioita, jotka periytyvät jommalta kummalta vanhemmalta.

Sukututkimus on nykyisin varsin trendikästä ja suosittua. Tämä tietokirja kertoo Maaningan, Pielaveden ja Kuopion Jynkän Kuroista, jotka ovat tulleet Karjalasta Savoön noin 500 vuotta sitten. Kerron heistä sukupolvi sukupolvelta isoisäni isälinjaa seuraten. Kirja sivuaa myös joitakin isälinjasta poikkeavia mielenkiintoisia esisukulaisia ja pyrkii valottamaan historiallista viitekehystä, aikakuvauksia ja Suomen esihistoriaa ja historiaa. Teos kertoo asianmukaisista nykyaikaisista tieteellisistä menetelmistä ja keinoista, joilla olen pyrkinyt tutkimaan Kuros- sukulinjaa. Kirjassa esitellään etu- ja sukunimien taustoja. Runsas kuvitus elävöittää sisältöä. Teos on vertaisarvioitu tietokirja.

ISBN 9789528097266

